

формування СМЯ заохочує залізничні підприємства до аналізу вимог споживача, визначення процесів, які сприяють одержанню прийнятного для споживача продукту і забезпеченню постійного контролю цих процесів. Система менеджменту якості, побудована на принципах розподілу і відповідальності - це не тільки ефективний спосіб управління господарською діяльністю, а й сучасна стратегія розвитку, що спроможна забезпечити конкурентоспроможність продукції і діяльності залізничного підприємства в цілому.

Перспективними напрямками проведеного дослідження є систематизація чинників, що впливають на перехід від системно-диференційованої (функціональної) до системно-інтегрованої (процесної) структури управління якістю на залізничних підприємствах, аналіз кількісно-якісних характеристик СМЯ і виявлення на цій основі проблем, що спричиняють їх неефективне функціонування та вивчення можливостей їх вирішення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Агеев Є. Я. Управління якістю [Текст]: навч.-метод. посіб. / Є. Я. Агеев. – Львів : Новий Світ-2000, 2010 р. — 240 с.
2. Багаутдинова Н.К. Формирование системы менеджмента качества [Текст] / Н.К. Багаутдинова // Проблемы теории и практики управления. – 2006. – №1. – С. 17 – 21.
3. Егоршин А.П. Управление персоналом [Текст]: учеб. для вузов / А.П. Егоршин. – 4-е изд., испр. – Н. Новгород: НИМБ, 2003. – 720 с.
4. Іванілов О. С. Економіка підприємства [Текст] : підручник / О. С. Іванілов. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.
5. Меленюк В. О. Визначення ефективності управління якістю продукції на підприємствах промисловості [Текст] / В. О. Меленюк // Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємництво. – 2011. – №5. – С. 146 – 152.
6. Ольдерогге Н. Менеджмент четвертого покоління: современная концепция менеджмента [Текст] / Н. Ольдерогге // Менеджмент. – 2008. – №11 – 12. – С. 62-65.
7. Про схвалення Стратегії розвитку залізничного транспорту на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету міністрів України від 16 грудня 2009 року №1555-р. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1555-2009>.
8. Проскура В. Ф. Система управління якістю продукції на підприємстві як складник ефективної його діяльності [Текст] / В.Ф. Проскура // Зб. наук.-техн. праць наукового вісника НЛТЕУ України. – 2009 р. – 205 с., с. 99 – 101.
9. Процессы системы менеджмента качества [Текст]: монография / М.Н.Смагина, Б.И.Герасимов, Л.В.Пархоменко, под науч. ред. д-ра экон. наук, проф. Б.И. Герасимова. Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2006. – 100 с.
10. Рудницький В. Ф. Впровадження сучасних систем управління якістю на залізничних підприємствах: прагматичність підходу [Текст] / В. Ф. Рудницький, В.В. Рудзинський, О.Я. Федор // Залізничний транспорт України. – 2010. – №1. – С. 12-15.
11. Управління якістю : навч. посіб. [Текст] / Д. П. Лойко, О. В. Вотченікова, О. П. Удовіченко, М. А. Котляр. – 2-ге вид. – Львів : Магнолія 2006, 2010 р. – 336 с.
12. Шевчук Д. А. Управление качеством [Текст]: [учебник] / Д.А. Шевчук. – М. : ГроссМедиа, РОСБУХ, 2008. – 216 с.

*Рецензент д.е.н., професор ХНУБА Іванілов О.С.
Експерт редакційної колегії д.е.н., доцент УкрДАЗТ Якименко Н.В.*

УДК 658.114

ШЛЯХИ ОТРИМАННЯ ФІНАНСОВОЇ ВИГОДИ ВІД АЛЬЯНСІВ, ЗЛИТТІВ, ПОГЛИНАНЬ ТА РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ НЕДРУЖНЬОГО ПОГЛИНАННЯ

Зайцева І. Ю., д.е.н., професор (УкрДАЗТ)

У статті визначено переваги та недоліки від створення альянсів, злиттів й поглинань. Досліджено механізм отримання фінансової вигоди від альянсів, злиттів й поглинань, а також принципи побудови ефективної системи управління об'єднаннями. Запропоновано процес розробки стратегії недружнього поглинання компанією-агресором.

Ключові слова: злиття, поглинання, рейдерство, компанія-агресор, стратегія, стратегія недружнього поглинання.

ПУТИ ПОЛУЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ ВЫГОДЫ ОТ АЛЬЯНСОВ, ЗЛИЯНИЙ, ПОГЛОЩЕНИЙ И РАЗРАБОТКА СТРАТЕГИИ НЕДРУЖЕСТВЕННОГО ПОГЛОЩЕНИЯ

Зайцева И. Ю., д.э.н., профессор (УкрГАЗТ)

В статье определены преимущества и недостатки от создания альянсов, слияний и поглощений. Исследован механизм получения финансовой выгоды от альянсов, слияний и поглощений, а также принципы построения эффективной системы управления объединениями. Выделены процесс разработки стратегии недружественного поглощения компанией-агрессором.

Ключевые слова: слияние, поглощение, рейдерство, компания-агрессор, стратегия, стратегия недружественного поглощения.

WAYS OF RECEIPT FINANCIAL BENEFIT FROM ALLIANCES, ZLIYANIY, ABSORPTIONS AND DEVELOPMENT OF STRATEGY UNFRIENDLY ABSORPTION

Zayceva I. U., doctor of economic sciences, professor (USA of RT)

The problem of unfriendly absorptions is lighted yet not enough up in domestic literature the Ukrainian economists. So, for example, Patrick I. Gokhan, M. Ioncev in the labours more frequent the examples of separate receptions of unfriendly absorptions and preparatory steps lead before confluence or absorption, however light up these questions in a context exactly of „process” with the proper stages, related to this process of absorption. In the article advantages and failings are certain from creation of alliances, confluences and absorptions. The mechanism of receipt of financial benefit is investigational from alliances, confluences and absorptions, and also principles of construction of effective control system by associations. Design of strategy of unfriendly absorption a company-aggressor times are selected.

Keywords: confluence, absorption, corporate raid, company-aggressor, strategy, strategy of unfriendly absorption.

Постановка проблеми та її зв'язок з науковими чи практичними завданнями. У багатьох країнах з розвинутою ринковою економікою ефективно корпоративне управління тісно пов'язане з такими явищами, як злиття та поглинання. Саме вони досить часто стають ефективними інструментами в системі перерозподілу власності, адже передбачають в собі реструктуризацію підприємства з подальшим його оздоровленням та покращенням діяльності, часто зі зміною власника. Злиття як форма трансформації здійснюється шляхом об'єднання підприємства-боржника з іншими фінансово стійкими підприємствами. Внаслідок такого об'єднання підприємство-боржник втрачає свій самостійний юридичний статус. На відміну від злиття, поглинання проводиться у вигляді значних капіталовкладень одного суб'єкта господарювання в інший. Підприємство, яке поглинається, перестає бути самостійним, хоча як юридична особа може зберігатися у вигляді дочірнього підприємства. Такі питання, як механізм одержання фінансової вигоди від альянсів, злиттів, поглинань та визначення етапів розробки стратегії недружнього поглинання компанією-агресором мають важливе значення для інвесторів, які заклопотані впливом оборонних дій корпорацій на вартість їх інвестицій. Це питання є яскравим прикладом важливості практичного вкладу науковців у вирішення насущних проблем економічної політики.

Аналіз останніх досліджень та виділення невирішених частин загальної проблеми. На жаль, проблема недружніх поглинань ще не досить висвітлена у вітчизняній літературі українськими економістами. Молодому українському ринку злиття і поглинань доводиться наздоганяти США і Західну Європу, що далеко пішли вперед в цій області. Теоретичні засади та практичні напрацювання щодо здійснення угод по злиттю та поглинанню досліджуються як у світовій, так і у вітчизняній науковій літературі. Так, наприклад, Патрик А. Гохан, М. Іонцев [1; 2] у своїх працях частіше наводять приклади окремих прийомів недружніх поглинань та підготовчі кроки перед самим злиттям або поглинанням, однак не висвітлюють цих питань у контексті саме „процесу” із відповідними етапами, пов'язаними із цим процесом поглинання.

Невирішена частина загальної проблеми. Слід зазначити, багатьма науковцями, що займаються проблемами злиттів та поглинань компаній [1;2;3;4,5], недостатньо уваги приділено принципам побудови ефективних альянсів, злиттів і поглинань з урахуванням їх основних мотивів, переваг, недоліків та мети.

Метою даної роботи є дослідження механізму отримання фінансової вигоди від альянсів, злиттів, поглинань та етапів процесу впровадження стратегії недружнього поглинання компанією-агресором з ціллю усебічного розуміння

такого явища як рейдерство та розробки ефективного захисту від недружніх поглинань.

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою побудови дієвої системи захисту від рейдерства на вітчизняних підприємствах, автором

досліджено наступний механізм отримання максимальної вигоди від альянсів, злиттів й поглинань, виходячи з основних мотивів злиттів і поглинань, їх основних переваг і недоліків (рис.1).

Рис. 1. Механізм одержання максимального прибутку від альянсів, злиттів й поглинань

Суть наведеного механізму у наступному: метою будь-якого об'єднання (злиття поглинання або альянсу) є отримання максимального прибутку. У зв'язку із цим підприємство аналізує наступні питання:

1. досліджує основні мотиви об'єднання (злиття, поглинання або альянсу)
2. оцінює основні переваги й недоліки цього об'єднання;
3. оцінює принцип побудови злиття, поглинання або альянсу.

Далі компанія-агресор формує стратегію недружного поглинання, під якою розумітиметься розгорнутий план дій, успішна реалізація якого в остаточному підсумку має призвести до шуканої мети - поглинання підприємства або активу. У

загальному розумінні поняття „стратегія” передбачає узагальнену модель дій, спрямованих на досягнення мети через розподіл, координацію та ефективне використання ресурсів; систему правил і способів реалізації стратегічної концепції розвитку підприємства. Стратегія – це спосіб розв'язання суперечності між доходністю і конкурентоспроможністю. Вона не може бути обмежена часовими рамками, оскільки не пов'язана довготерміновим розвитком підприємства. Стратегія обмежується метою, а не ресурсами підприємства, вимогами зовнішнього середовища, тому її слід розглядати як засіб розв'язання суперечностей мети і можливостей у конкретний момент часу. Процес розробки стратегії компанії-агресора зображено на рис. 2.

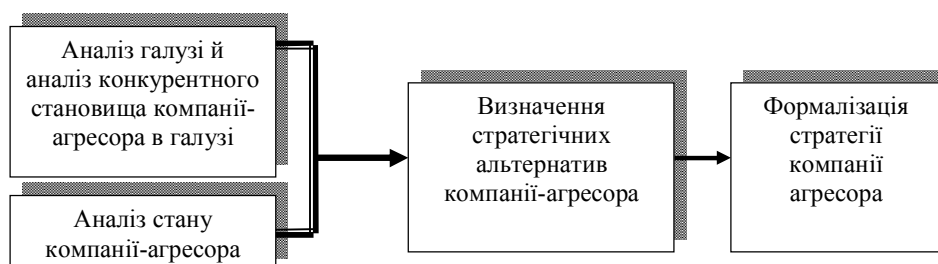

Рис. 2. Процес розробки стратегії компанії-агресора

У зазначену стратегію в загальному випадку включаються такі елементи: створення для компанії-цілі неможливості здійснення швидкого виведення активів або обтяження істотними зобов'язаннями у випадку виникнення загрози недружного поглинання (фіксація вихідної ситуації); здійснення угод з придбання акцій/часток/заборгованостей компанії-цілі з метою встановлення юридичного контролю над підприємством або хоча б створення умов, що забезпечували б агресору серйозний вплив на компанію-ціль; заходи, спрямовані на нейтралізацію дій крупних акціонерів компанії-цілі; здійснення ворожих корпоративних дій щодо компанії-цілі; дії, спрямовані на дестабілізацію ситуації в компанії-цілі, а також створення її різних проблем з постачальниками, споживачами, фіскальними і правоохоронними органами, органами державної влади; проведення потужної кампанії у засобах масової інформації, спрямованої на дискредитацію керівників підприємства, її основних акціонерів; заходи, спрямовані на перехоплення управління в компанії-цілі; заходи, що сприяють фізичному утриманню компанії-цілі; кроки, що забезпечують ліквідацію конфлікту після встановлення фізичного контролю над компанією-ціллю.

Висновки даного дослідження і перспективи подальших робіт у цьому напрямку.

У процесі реалізації будь-якої стратегії недружного поглинання може багаторазово корегуватися відповідно до конкретних обставин. Крім того, вона має передбачати кілька можливих варіантів розвитку подій, у залежності від яких компанія-агресор буде починати ті або інші кроки. Але, як показує практика, будь-яка стратегія експлуатує одну основну технологію, успішна реалізація якої є основою для поглинання компанії-цілі. У статті були розглянуті основні елементи типової стратегії реалізації проекту з недружного поглинання підприємства або активу. Однак усі вони є допоміжними стосовно основної технології стратегії. Таким чином, дослідження механізму отримання максимальної вигоди від альянсів, злиттів, поглинань та етапів процесу впровадження стратегії недружного поглинання компанією-агресором у подальшому дозволять розробити науковцям, спеціалістам та практикам у галузі недружніх поглинань ефективні методи боротьби із рейдерством.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРА

1. Гохан Патрик А. Слияния, поглощения и реструктуризация компаний [Текст] / Патрик А. Гохан; Пер. с англ. – 3-е изд. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – 741с.

2.Ионцев М.Г. Корпоративные захваты: слияния, поглощения, гринмэйл / М.Г. Ионцев. – М.: Осъ-89, 2003. – 176 с.

3.Рудык Н.Б. Рынок корпоративного контроля: слияния, жесткие поглощения и выкупы долговым финансированием / Н.Б.Рудык, Е.В.Семенова. – М., 2000. – 456 с.

4.Друкер П.Ф. Эпоха разрыва. Ориентры для нашего меняющегося общества / Питер Ф.Друкер. – М.: Издат. дом «Вильямс», 2007. – 336 с.

5.Однороженко Т. В. Причины та мотиви процесу злиття та поглинання у банківському секторі [Текст]/ Т. В. Однороженко // Вісник Хмельницького національного університету. – Вип. №1. –Хмельницьк, 2011. – с. 103 - 105.

Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Боровик Ю.Т.

УДК 338.47:656.2

ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Зоріна О. І., д.е.н., професор (УкрДАЗТ)

В статті виконано аналіз факторів, що впливають на соціально-економічний розвиток залізничного транспорту України, запропоновано пріоритетність основних факторів, які впливають на соціально-економічний розвиток залізничного транспорту України, і виділено сфери впливу зовнішнього середовища на розвиток залізничного транспорту, обґрунтовано фактори підвищення рівня соціально-економічного розвитку підприємств залізничного транспорту, доведено вплив соціальних факторів на зміну рівня економічної ефективності функціонування залізничного транспорту України.

Ключові слова: залізничний транспорт, стійкий розвиток, соціально-економічний розвиток, фактори соціально-економічного розвитку.

ФАКТОРЫ ПОВЫШЕНИЯ УРОВНЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА

Зорина Е. И., д.э.н., профессор (УкрГАЗТ)

В статье определен анализ факторов, который влияет на социально-экономическое развитие железнодорожного транспорта Украины, предложена приоритетность основных факторов, влияющих на социально-экономическое развитие железнодорожного транспорта Украины, и выделены сферы влияния внешней среды на развитие железнодорожного транспорта, обоснованы факторы повышения уровня социально-экономического развития предприятий железнодорожного транспорта, доведено влияние социальных факторов на изменение уровня экономической эффективности функционирования железнодорожного транспорта Украины.

Ключевые слова: железнодорожный транспорт, устойчивое развитие, социально-экономическое развитие, факторы социально-экономического развития.

FACTORS OF RISE OF LEVEL OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF ENTERPRISES OF RAILWAY TRANSPORT

Zorina O. I., d.e.s., professor (Ukrainian state academy of railway transport)

In the article the analysis of factors, which affects socio-economic development of railway transport of Ukraine, is definite, priority of basic factors affecting socio-economic development of railway transport of Ukraine is offered, and the spheres of influence of external environment on development of railway transport are selected, the factors of rise of level of socio-economic development of enterprises of railway transport are grounded, influence of social factors on the change of level of economic efficiency of functioning of railway transport of Ukraine is led to.

Keywords: railway transport, steady development, socio-economic development, factors of socio-economic development.

Актуальність теми. Оскільки базових галузей економіки України, основою її залізничний транспорт є однією з найважливіших економічної безпеки, його стабільне та ефективне